

Datum: 2025-06-25
Diarienummer: 2025-7116-2
Enhet: Rättsenheten

Mottagare:
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM
Referens:

Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33)

Säkerhetspolisen har tagit del av betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd och har följande synpunkter.

Vissa aspekter som särskilt ska beaktas vid prövningen av en utlännings vandel (5.5.6)

I betänkandet föreslås att det inom ramen för en vandelsprövning ska beaktas om en utlänning utgör ett säkerhetshot. Det framgår samtidigt att det inte ska krävas att utlänningen utgör ett sådant allvarligt säkerhetshot som avses i säkerhetsärenden enligt utlänningslagen (2005:716) eller lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar för att hotet ska anses vara en vandelsbrist. Som exempel på sådana omständigheter anges fall där utlänningen har ett samröre med kriminella, kriminella nätverk, terroristorganisationer, extremistiska rörelser eller enstaka extremister. Ett sådant samröre uppges inte heller nödvändigtvis innebära att utlänningen utgör en säkerhetsrisk utan en helhetsbedömning ska göras där utlänningens eget agerande beaktas. Det anges även att om det finns övertygande bevisning för att en utlänning har haft ett sådant samröre borde det utgöra sådan bristande vandel som inverkar på rätten att vistas i Sverige.

Säkerhetspolisen anser att det är olyckligt att utredningen använder sig av begreppet säkerhetshot i betänkandet eftersom det redan får anses ha en särskild betydelse i utlänningsrätten. Om Säkerhetspolisen enligt 1 kap. 7 § utlänningslagen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar att rätten för en utlänning att vistas i Sverige på olika sätt ska inskränkas blir ärendet ett säkerhetsärende hos Migrationsverket som ska handläggas i särskild ordning. Ett liknande förfarande gäller även enligt lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Samröre med terroristorganisationer, extremistiska rörelser eller enstaka extremister är sådana omständigheter som kan leda till att ett ärende blir ett säkerhetsärende. Att dessa omständigheter, enligt utredningens förslag, även ska beaktas inom ramen för vandelsprövningen kan därför leda till en förskjutning av vilka ärenden som i framtiden kommer att handläggas som säkerhetsärenden. Konsekvenserna av detta hade behövt analyserats närmare.

I betänkandet föreslås inte heller att Säkerhetspolisen, till skillnad från Polismyndigheten, ska få en uppgiftsskyldighet i förhållande till Migrationsverket. Det underlag som Migrationsverket kommer ha att ta ställning till när det gäller samröre med terroristorganisationer, extremistiska rörelser och enstaka extremister kommer därför ofta vara bristfälligt. Det kan därför antas att det sällan kommer föreligga övertygande bevisning för ett sådant samröre, ett beviskrav som för övrigt framstår som högt ställt.

Sammanfattningsvis anser Säkerhetspolisen att hur säkerhetsaspekter ska beaktas i vandelsprövningen behöver vara föremål för ytterligare utredning.

Detta remissvar har beslutats av chefsjuristen Per Lagerud. Gruppchefen Carl Rundström Frödén har varit föredragande.